

Departament de Dret Públic

Campus Catalunya

Avda. Catalunya, 35. 43002 Tarragona

Telf: 977558380

Fax: 977558378

sddpub@urv.cat

Dr. Josep Ramon Fuentes i Gasó, director

Dr. Jordi Barrat Esteve, secretari

I. Rendició de comptes

La planificació estratègica al Departament de Dret Públic durant el curs 2013-2014 s'ha ajustat a la previsió feta a començaments de curs. Els objectius que va acordar el Departament s'articulen al voltant de les àrees següents: gestió de la plantilla de personal docent i investigador, activitats de recerca i transferència, activitats d'extensió universitària impulsades pel Departament, actuacions d'avaluació i millora i activitats de responsabilitat social.

D'acord amb aquests objectius, aquesta memòria inclou les principals activitats dutes a terme al llarg del curs 2013-2014. En els apartats següents s'exposa el conjunt d'accions, activitats i resultats en matèria de docència, recerca, transferència i extensió universitària, d'acord amb el deure institucional de retre comptes. Així mateix, al final d'aquesta memòria acadèmica s'hi inclou una memòria econòmica que reflecteix els ingressos, les despeses i els romanents que ha tingut el Departament de Dret Públic durant l'any 2013.

II. Direcció estratègica i de govern

A la vista del contracte programa assumit pel Departament, la direcció pretén centrar els esforços en els objectius prèviament establerts. De manera complementària, el Departament entén que, seguint la filosofia que inspira aquests plans estratègics, resulta essencial disposar del detall més exhaustiu possible sobre el funcionament del mateix Departament, tant de forma col·lectiva com individual. Aquestes dades han d'estar permanentment disponibles i actualitzades de tal forma que el Departament sàpiga en tot moment quin és el grau d'assoliment dels respectius objectius.

D'altra banda, en sintonia amb la línia engegada ja fa més d'una dècada, el Departament segueix potenciant convenis de col·laboració amb entitats que puguin enriquir les seves activitats. És per això que durant el curs acadèmic 2013-2014 s'han signat dos convenis de col·laboració: un entre el Consorci d'Aigües de Tarragona i la Universitat Rovira i Virgili amb relació als Estudis de Dret Local i Dret Ambiental (signat el 30 de setembre de 2013) i un entre la Universitat Rovira i Virgili, la Fundació URV, la Fundació Tarragona Smart Mediterranean City, l'Autoritat Portuària de Tarragona i l'Ajuntament de Tarragona relatiu al Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona Alcalde Pere Lloret (10 de desembre de 2013, pendent de signatura).

III. Activitats de formació de tercer cicle i de formació permanent

El Departament de Dret Públic participa en els següents màsters oficials de la URV:

- Màster universitari en Dret Ambiental (12a edició)
- Màster en Estudis Avançats en Administració i Dret Públic (3a edició)
- Màster en Advocacia
- Màster en Sistema de Justícia Penal
- Màster universitari en Migracions i Mediació Social
- Màster universitari en Societats Històriques i Formes Polítiques a Europa
- Màster en Identitat Europea Medieval (interuniversitari i en línia)
- Màster universitari en Ciències Socials del Desenvolupament, Cultures i Desenvolupament a l'Àfrica
- Màster universitari en Prevenció de Riscs Laborals
- Màster universitari en Dret de l'Empresa i la Contractació

Cal esmentar que el màster oficial en Sistema de Justícia Penal suposa una aposta per a la formació integral de futurs professionals i investigadors en l'àmbit del sistema de justícia penal i pretén la formació transdisciplinària en totes aquelles àrees que integren les ciències penals. En aquest màster hi participen juristes i criminòlegs de cinc universitats de l'arc mediterrani: URV, Universitat de Lleida, Universitat Jaume I de Castelló, Universitat de València i Universitat d'Alacant.

D'altra banda, amb relació al màster universitari en Dret Ambiental, ha obtingut la menció distintiva internacional Master's Programme (IMP), atorgada mitjançant Resolució de 3 de juny de 2014 del president de la Comissió Executiva d'Ajuts Universitaris de l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR).

Finalment, el Departament participa tant en el programa de doctorat en Dret, que s'ofereix conjuntament amb el Departament de Dret Privat, com en el mòdul Jean Monnet en Integració Europea i Gènere.

IV. Projectes d'innovació docent

— "Innovació docent a través de l'aprenentatge virtual: l'experiència pilot de l'e-learning aplicada als estudis de dret ambiental de la URV". Coordinadora. Dra. Susana Borràs

— Grup d'Innovació Docent "Clínica jurídica de drets humans", dirigit pel Dr. Víctor M. Merino Sancho. Ajut atorgat per l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Rovira i Virgili, en el marc de la convocatòria d'Ajuts a la innovació docent 2013-2014. Codi A01/13. Curs 2013-2014.

— "Xarxa docent per a la promoció de l'aprenentatge, servei i la recerca basada en la comunitat". Entitat finançadora: ICE-URV. Referència de la convocatòria: B01.

Des de 14/07/2010 fins a 31/08/2012. Aquest projecte ha estat renovat per dos anys més. Responsable: Dra. Aitana de la Varga.

— “Programa de aprendizaje servicio de investigación basada en la comunidad de la URV, fase de implantación”. Entitat finançadora: Ministeri d'Educació. EDU/234/2011. Des de 02/12/2012 fins a 30/09/2014. Responsable: Dra. Maria Marquès.

— Participació de diferents professors del Departament al Grup d'Innovació Docent de la Facultat de Ciències Jurídiques, que rep finançament de l'Institut de Ciències de l'Educació de la URV.

V. Activitats de recerca

1. Grups de recerca

— Grup de recerca Territori, Ciutadania i Sostenibilitat de la URV, al qual pertanyen la major part dels investigadors del CEDAT, dirigit pel Dr. Antoni Pigrau Solé. Va ser reconegut com a grup de recerca consolidat de la Generalitat de Catalunya durant el període 2009-2013 (Referència: 2009 SGR 81). Actualment ha tornat a obtenir el reconeixement com a grup de recerca consolidat (Resolució de 7 de maig de 2014, per la qual es resol la primera fase de la convocatòria de suport a grups de recerca reconeguts per la Generalitat), tot i que encara està pendent de resolució la segona fase.

— Grup de recerca en Estudis Locals, de la Càtedra Antoni Pedrol i Rius d'Estudis Jurídics Locals, dirigit pel Dr. Antoni Maria Jordà Fernández.

— Grup de recerca en Organització i Recursos Humans en Intel·ligència i Seguretat Públiques, dirigit pel Dr. Josep Ramon Fuentes i Gasó.

A més d'aquests grups de recerca, el Departament s'articula internament en diversos òrgans que pretenen impulsar algunes de les activitats de recerca i transferència. Poden destacar-se, per exemple, el Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (CEDAT) i la Càtedra Antoni Pedrol i Rius d'Estudis Jurídics Locals.

D'altra banda, dos professors del Departament (el Dr. Antoni Maria Jordà i la Dra. Clara Furriols) són membres del grup de recerca reconegut per l'AGAUR Seminari Interuniversitari d'Història del Dret Català, dirigit pel Dr. Josep M. Font Rius (Universitat Pompeu Fabra). 2009-SGR-766.

2. Projectes finançats

2.1 Projectes coordinats per membres del Departament

A. PROJECTES EUROPEUS

— Mòdul Jean Monnet “European Integration and Gender”, del Jean Monnet Programme-Key Activity 1, Lifelong Learning Programme. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (2011-2014). 200698-LLP-1-2011-ES-AJM-MO. Coordinadora: Laura Roman Martín.

-Comissió Europea. "Gender Violence: protocols for the protection of victims and effectiveness of protection orders. Towards an efficient implementation of Directives 2011/99/EU". JUST / 2012/ DAP / AG 3531. Investigadora principal: Laura Roman. Hi participen la Sra. Neus Oliveras, el Dr. Victor Manuel Merino i la Dra. Núria Torres. Període: 1/1/2013 – 1/1/2015.

B. PROJECTES ESTATALS

— Ministeri de Ciència i Innovació. Convocatòria d'ajuts a projectes de recerca fonamental no orientada. "El procedimiento electoral ante las nuevas tecnologías: el voto electrónico", Ministeri de Ciència i Innovació DER2010-16741. Investigador responsable: Dr. Jordi Barrat Esteve. Període: 2011-2013.

— Ministeri de Ciència i Innovació. Convocatòria d'ajuts a projectes de recerca fonamental no orientada. "La garantía jurídica de la vertiente intrageneracional de la justicia ambiental como aspecto social del desarrollo sostenible". DER2010-19529. Investigador Principal: Dr. Antoni Pigrau Solé. Període: 2011-2013.

— Ministeri de Ciència i Innovació. Convocatòria d'ajuts a projectes de recerca fonamental no orientada. "Derecho ambiental y libertad de servicios en el mercado interior: nuevos retos, transformaciones y oportunidades (el caso español)". DER2010-19343. Investigadora principal: Dra. Lucía Casado. Període: 2011-2013.

2.2 Projectes finançats en què participen membres del Departament

A. PROJECTES EUROPEUS

— Participació del CEDAT en el Projecte EJOLT: "Environmental Justice Organizations, Liabilities and Trade". VII Programa marc Unió Europea. Programa Science in Society Part 5. Coordination and Support Action. Número de projecte: FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2010-1. Grant Agreement Number 266642. Coordinador: Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental, Universitat Autònoma de Barcelona. Període: 15/03/2011- 14/03/2014. Hi participen el Dr. Antoni Pigrau, la Dra. Susana Borràs, el Dr. Jordi Jaria i el Dr. Antonio Cardesa.

— Participació del CEDAT en el projecte de la Direcció General de Justícia, Unió Europea. "Business & Human Rights challenges for cross border litigation in the European Union". Investigador principal a la URV: Antoni Pigrau Solé. Coordina: Globernance. Instituto de Gobernanza Democrática. Referència de la concessió: JUST/2013/ACTION GRANTS. Període: 2014-2016.

B. PROJECTES ESTATALS

— "El papel de las agencias de calificación crediticia, entre regulación pública y mercados financieros". Ministeri de Ciència i Innovació. CAS12/00221. Període: /02/2013 - 31/07/2013. Investigador principal: Dr. Endrius Cocciolo.

— "Estado autonómico y democracia: los derechos de participación en los estatutos de autonomía". Ministeri de Ciència i Innovació, 2009-2012. DER2009-12921

(subprograma JURI). Investigador principal: Josep M. Castellà Andreu (Universitat de Barcelona). Hi participa el Dr. Jordi Jaria Manzano.

— “Democracia multinivel: la participación de los ciudadanos y de los entes territoriales en los procesos de decisión pública”. Ministeri d’Economia y Competitivitat, 2013-2015. Referència: DER2012-37561. Investigador principal: Josep M. Castellà Andreu (Universitat de Barcelona). Hi participa el Dr. Jordi Jaria.

— “Protección jurídico penal de la libertad e indemnidad sexual de los menores”. Ministeri d’Economia y Competitivitat, 2013- 2015. Referència: DER2012-38559-C03-03. Investigadora principal: Carolina Villacampa Estiarte (Universitat de Lleida). Hi participa la Dra. Núria Torres.

— “El tiempo de los derechos” (CONSOLIDER HURI-AGE). Ministeri d’Educació i Ciència. Secretaria d’Estat d’Universitats i Recerca. Secretaria General de Política Científica i Tecnològica. Programa nacional de Proyprojectes de recerca fonamental. Pla d’Investigació Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica 2008-2011 (Resolució de 26 de novembre de 2007). Referència: CONSOLIDER 2008-00007. Universitat de València. Període: 15/12/2008 - 14/12/2013. Investigador principal. Fco. Javier de Lucas Martín. Hi participen el Dr. Mario Ruiz Sanz i el Dr. Víctor Merino.

3. Publicacions

3.1 Llibres

BORRÀS PENTINAT, S. (dir.), *Retos y realidades de la adaptación al cambio climático. Perspectivas técnico-jurídicas*, Thomson Reuters, Aranzadi, 2013. ISBN: 978-84-9014-837-2.

BORRÀS PENTINAT, S., *¿Apariencias o realidades? El control internacional de los tratados multilaterales de protección del medio ambiente*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: 978-84-9033-262-7, 726 p.

CASADO CASADO, L (dir.); FUENTES GASÓ, J. R. (dir.), *Prestación de servicios, administraciones públicas y derecho administrativo. Especial referencia al derecho ambiental*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: 9788490334959 (versió en paper). ISBN: 9788490334966 (llibre electrònic).

GARCÍA AÑÓN, J. (coord.), RUIZ SANZ, M. (coord.), *Discriminación racial y étnica. Balance de la aplicación y eficacia de las garantías normativas*, Universidad de Valencia, València, 2013. ISBN: 978-84-370-9025-2.

GUERRERO VIZUETE, E., “El trabajador autónomo dependiente económicamente: un estudio jurídico- laboral”, Lex Nova, 2013.

MARTÍNEZ ABASCAL, V. A.; HERRERO MARTÍN, J. B., *Curso de derecho del trabajo*, Tecnos, Madrid, 2013, 2a ed. revisada i actualitzada, 1.247 p.

MARTÍNEZ ABASCAL, V. A.; HERRERO MARTÍN, J. B., *Curso de derecho de la protección social*, Tecnos, Madrid, 2013, 1a ed., 630 p.

PIGRAU SOLÉ, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: V-1865-2013.

PIGRAU SOLÉ, A.; BORRÀS PENTINAT, S.; JARÍA i MANZANO, J.; CARDESA SALZMANN, A., *International law and ecological debt. International claims, debates and struggles for environmental justice*, EJOLT Report núm. 11, 2014, 132 p.

QUINTERO OLIVARES, G., *Derecho penal ambiental*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: 978-84-9033-462-1, 288 pp.

QUINTERO OLIVARES, G., *Materiales didácticos*, Universitat Oberta de Catalunya: Derecho Penal (parte especial) i Derecho Penal Económico, 2013.

CASTELLÁ, S; COMÍN, A.; ORTEGA-RAYA, J.; VILLANUEVA, J., *¿Qué hacemos por una sociedad laica?*, Editorial AKAL, Madrid, 2013. ISBN 978-84-460-3779-8.

3.2 Capítols de llibre

BORRÀS PENTINAT, S., "La protección de los pueblos indígenas a través de la protección del medio ambiente, a" *Direitos Humanos e Desenvolvimento Sustentável*, coordinat pels professors de la UEMS Gabriel L. B. Vidrih Ferreira i Alessandro M. Prado, /Editora UEMS, Brasil (en premsa).

BORRÀS PENTINAT, S., "La adaptación al cambio climático en la Unión Europea", a Borràs Pentinat, S. (dir.), *Retos y realidades de la adaptación al cambio climático. Perspectivas técnico-jurídicas*, Thomson Reuters, Aranzadi. 2013. ISBN: 978-84-9014-837-2, p. 167-194.

BORRÀS PENTINAT, S., "The urban governance of climate change: local responses to global challenges", a R. Paraízo & R.L. Cavallazzi (ed.), *Heritage, Environment and Society: new spatial challenges*, PROURB/UFRJ, ISBN: 978-85-88027-27-5 (en premsa).

BORRÀS PENTINAT, S., "Pueblos indígenas y medio ambiente", a PIGRAU SOLÉ, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: 978-84-9033-130-9, p. 111-146.

BORRÀS PENTINAT, S.; OLIVEIRA DO PRADO, R.C. "A proteção jurídica internacional dos deslocamentos humanos forçados por causas ambientais", a BÓSIDO CAMPELLO, Livia Gaigher; ANTUNES DE SOUZA, Maria Cláudia da Silva; PADILHA, Norma Sueli (coord.). *Direito Ambiental no Século XXI: Efetividade e Desafios*, vol. 2. Curitiba: Editora Clássica, 2013, p. 325-354. ISBN 978-85-99651-78-0.

CAMPINSERITJA, M. ; PIGRAU SOLÉ, A., "Environmental Law of Spain", a Robinson, Nicholas A.; Heng, Lye Lin; Burleson, Elizabeth (ed.), *Comparative Environmental Law and Regulation*, vol. 3, Thomson Reuters/West (en premsa).

CASADO CASADO, L., "Excepciones al marco normativo de la libre prestación de servicios. La protección del medio ambiente como razón imperiosa de inte-

rés general”, a CASADO CASADO, L.; FUENTES I GASÓ, J. R.; GIFREU FONT, J. (dir.), *Prestación de servicios, administraciones públicas y derecho administrativo. Especial referencia al derecho ambiental*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: 9788490334959 (format paper). ISBN: 9788490334966 (format electrònic).

CASADO CASADO, L., “Inspección ambiental y liberalización de servicios y actividades económicas”, a SANZ LARRUGA, F. J.; GARCÍA PÉREZ, M.; PERNAS GARCÍA, J. J. (dir.), *Libre mercado y protección ambiental. Intervención y orientación ambiental de las actividades económicas*, Instituto Nacional de Administración Pública, Madrid, 2013, p. 143-191. ISBN: 978-84-7088-837-3 (format paper)/ 978-84-7088-840-3 (format electrònic). NIPO: 635-13-014-6 (format paper)/ 635-13-015-1 (format electrònic). Dipòsit legal: M-11760-2013.

CASADO CASADO, L., “La competencia para otorgar autorizaciones de vertido en las cuencas intercomunitarias”, a EMBID IRUJO, A. (dir.), *Usos del agua. concesiones, autorizaciones y mercados del agua*, Aranzadi, Cizur Menor (Navarra), 2013, p. 201-292.

CASADO CASADO, L., “La ejecución forzosa de los actos administrativos”, a FUENTES I GASÓ, J. R.; GIFREU FONT, J. (dir.), *Esquemas de procedimiento administrativo. Tomo IX*, 2a edició, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 87-101. ISBN: 978-84-9033-288-7. Dipòsit legal: V-17-2013.

CASADO CASADO, L., “Los procedimientos de expropiación forzosa”, a FUENTES I GASÓ, J. R.; GIFREU FONT, J. (dir.), *Esquemas de procedimiento administrativo. Tomo IX*, 2a edició, Tirant lo Blanch, València 2013, p. 125-147. ISBN: 978-84-9033-288-7.

CASADO CASADO, L., “Recopilación y documentación de asuntos tramitados ante el Tribunal Europeo de Derechos Humanos en casos relacionados con la discriminación por motivos raciales, étnicos o por razón de nacionalidad”, a GARCÍA AÑÓN, J.; RUIZ SANZ, M. (ed.), *Discriminación racial y étnica. Balance de la aplicación y eficacia de las garantías normativas*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 57-148. ISBN: 978-84-370-9025-2/ 978-84-9004-606-7. Dipòsit legal: V-3352-2012.

CASTELLÁ SURRIBAS, S.J.: “La tierra en la espiritualidad indígena: una aproximación al derecho de los pueblos indígenas a mantener y fortalecer su propia relación espiritual con la tierra”, a PIGRAU, A. (dir.): *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental*, Ed. Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 229-255. ISBN 978-84-9004.

COCCILOLO, E., “Las catástrofes Na-Tech, los planes de emergencia nuclear y su coordinación con otros sectores de emergencia ambiental”, a A. Ruiz de Apodaca Espinoza (dir.), *La responsabilidad por daños nucleares o radiactivos. Comentario a la Ley 12/2011, de 27 de mayo*, Thompson Reuters Aranzadi, 2013, p. 201-237. ISBN: *978-84-9014-577-7.

DE LA VARGA PASTOR, A., “Autonomía indígena: del reconocimiento formal a la ejecución material”, a PIGRAU SOLÉ, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: V-1865-2013. p. 371-414.

FUENTES GASÓ, J. R.; CASADO CASADO, L., "Administración local y medio ambiente: supresión de licencias de actividad y avance de los regímenes de comunicación y declaración responsable", a LÓPEZ RAMÓN, F. (dir.), *Observatorio de Políticas Ambientales*, Thomson-Aranzadi, Pamplona, 2013, p. 429-462. ISBN: 978-84-9014-741-2.

FUENTES GASÓ, J. R.; CASADO CASADO, L., "Administración local y medio ambiente: la reordenación de las competencias ambientales de las entidades locales", a LÓPEZ RAMÓN, F. (dir.), *Observatorio de Políticas Ambientales 2014*, Thomson-Aranzadi, Pamplona, 2014 (en prensa).

GALIANA SAURA, A., "La flexibilización del derecho y su repercusión en la formación de los juristas", a GARCÍA AÑÓN, J. (ed.), *Transformaciones en la docencia y el aprendizaje del derecho. Actas del Quinto Congreso Nacional de Docencia en Ciencias Jurídicas*. València, 11-13 de setembre de 2013. Unitat d'Innovació Educativa, Universitat de València, 2013, ISBN: 978-84-695-8300-5.

GALIANA SAURA, A., "Propuestas de desarrollo de la legislación antidiscriminatoria racial en España a partir de las observaciones de organismos internacionales", a GARCÍA AÑÓN, J.; RUIZ SANZ, M. (ed.), *Discriminación racial y étnica. Balance de la aplicación y eficacia de las garantías normativas*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 149-196. ISBN: 978-84-370-9025-2/ 978-84-9004-606-7.

GONZÁLEZ BONDIA, A., "El reconocimiento constitucional en Ecuador y Bolivia del derecho de participación de los pueblos indígenas en la protección del ambiente: especial referencia a la consulta en el ámbito ambiental", a PIGRAU SOLÉ, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: V-1865-2013. p. 415-455.

GUERRERO VIZUETE, E., "El plan de recolocación externa de los trabajadores excedentes: un nuevo instrumento de lucha contra el desempleo", a *Políticas de empleo*, Cabeza Pereiro i Fernández Pol (coord.), Thomson Reuters Aranzadi, 2013.

JARIA I MANZANO, J., "El «modo de vida» en las constituciones de Ecuador y Bolivia: perspectiva indígena, naturaleza y bienestar (un balance crítico)", Antoni PIGRAU SOLÉ (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 285-331.

JARIA I MANZANO, J., "La sombra del Leviatán es alargada: ¿Puede establecerse un marco político común para la convivencia de lo «indígena» y lo «occidental»?", Antoni PIGRAU SOLÉ (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 525-554.

JARIA MANZANO, J., "Cultural Diversity, Human Rights and Democratic Process: A Case of Limits", a Alberto LÓPEZ BASAGUREN, Leire ESCAJEDO SAN EPIFANIO, *The Ways of Federalism in Western Countries and the Horizons of Territorial Autonomy in Spain (2)*, Springer, Heidelberg / Nova York / Dordrecht / Londres, 2013, p. 521-533.

JARIA MANZANO, J., "El medio ambiente como bien jurídico reconocido en la Constitución española y su significación para el derecho penal", a Gonzalo QUINTERO OLIVARES, *Derecho penal ambiental*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 21-45.

JARIA MANZANO, J., "Derechos y medio ambiente", a NOGUERA FERNÁNDEZ, A.; GUAMÁN HERNÁNDEZ, A., *Lecciones sobre estado social y derechos sociales*, Tirant lo Blanch, València, 2014, p. 577-615.

JORDÀ FERNÁNDEZ, A., "Normativa publicada sobre diputaciones y provincias (1833-1840)", a CHAMODO CANTUDO, M. A. (ed.), *Modelos históricos de diputaciones provinciales. Estudios conmemorativos del bicentenario de la Diputación provincial de Jaén (1813-2013)*, Diputación Provincial de Jaén, Jaén. ISBN: 978-84-92876-22-8.

MARTÍNEZ ABASCAL, V. A., "Naixement i durada del contracte de treball", a ALARCÓN CARACUEL, M.R. *et alii*, *Dret del treball i de la seguretat social*, Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 2014, 2a ed. revisada i actualitzada. Capítol 5, 59 p.

MARTÍNEZ ABASCAL, V. A., "Contingut del contracte de treball", a ALARCÓN CARACUEL, M.R. *et alii* *Dret del treball i de la seguretat social*, Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona, 2014, 2a ed. revisada i actualitzada. Capítol 6, 55 p.

MARTÍNEZ ABASCAL, V. A., "La contratación temporal de estructura en la jurisprudencia del Tribunal Supremo: el artículo 15.1 del Estatuto de los Trabajadores", a DA, *Homenaje al profesor Antonio Martín Valverde*, Tecnos, 2014 (en premsa).

MERINO SANCHO, V. M., "Tratamento jurídico da igualdade de gênero na jurisprudência do Tribunal Europeu de Direitos Humanos", a *Manual dos Direitos da Mulher*, a C. Valença, George Salomão, Galuber Salomão, Glauco Salomão (coord.), Editrial Saraiva, Valladolid, 2013, p. 503-526. ISBN: 978-84-938643-7-8.

MERINO SANCHO, V. M., "La protección de los derechos y la autonomía en los supuestos de violencia contra las mujeres en situación administrativa irregular", a *Derechos con razón. Filosofía y derechos humanos*, a Corredor, C.; Peña, J. (coord.), Thomson Reuters Fundación Aranzadi Lex Nova, Sao Paulo (Brasil), 2013, p. 145-149. ISBN: 978-85-02-19923-1.

MERINO SANCHO, V. M., "El tratamiento jurídico de la violencia contra las mujeres en tiempos de conflicto armado", a *Historia general de los derechos humanos, Tomo IV, Siglo XX, vol. V, Cultura de la paz y grupos vulnerables, Libro II, Grupos vulnerables*, Dykinson, Madrid, 2014. ISBN: 978-84-9031-386-2.

PALLARÉS SERRANO, A., "La instrucción en el procedimiento administrativo", a *Esquemas de procedimiento administrativo*, Tirant lo Blanch, València, 2013, Tom IX, p. 149-163. ISBN: 978-84-9033-288-7.

PALLARÉS SERRANO, A., "Los procedimientos del régimen de subvenciones", a *Esquemas de procedimiento administrativo*, Tirant lo Blanch, València, 2013, Tom IX, p.31-41. ISBN: 978-84-9033-288-7.

PIGRAU SOLÉ A., "A study in the framework of the EJOLT project: legal avenues available to victims demanding liability for environmental damage", ICIP Research 01 / *Companies in Conflict Situations. Building a Research Network on Business, Conflicts and Human Rights*, ICIP, 2013, p. 57-69.

PIGRAU SOLÉ A., "Colombia: La investigación pendiente de la Corte Penal Internacional", a Díaz Barrado, C.; Fernández Liesa, C. R.; Rodríguez-Villasante, J. L. (dir.), *Derecho internacional humanitario y derechos humanos. Reflexiones sobre el conflicto colombiano*. Civitas - Thomson Reuters, 2013, Pamplona. ISBN: 978-84-470-4601-0, p. 655-690.

PIGRAU SOLÉ A., "Colombia: La investigación pendiente de la Corte Penal Internacional", a Díaz Barrado, C.; Fernández Liesa, C. R.; Rodríguez-Villasante, J. L. (dir.), *Doce miradas del conflicto colombiano*, Colección Electrónica, Instituto de Estudios Internacionales y Europeos Francisco de Vitoria, núm. 2, any 2013. Madrid, p. 221-248. ISBN: 978-84-695-8064-6. Disponible a <<http://e-archivo.uc3m.es/handle/10016/17217>>.

PIGRAU SOLÉ A., "Introducción", a PIGRAU SOLÉ, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 11-25. ISBN: V-1865-2013.

PIGRAU SOLÉ A., "Los pueblos indígenas ante el derecho internacional", a Pigrau Solé, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 61-109. ISBN: V-1865-2013.

PIGRAU SOLÉ, A.; BORRÀS PENTINAT, S., "Medio ambiente y derechos de los pueblos indígenas en el sistema interamericano de derechos humanos", a Pigrau Solé, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 147-209. ISBN: V-1865-2013.

QUINTERO OLIVARES, G., "El concepto legal de violencia de género y sus límites", a *Violencia de género y justicia*, Alonso Salgado, C. (coord.); Castillejo Manzanares, R. (dir.), 2013, ISBN 9788415876014, p. 323-335.

QUINTERO OLIVARES, G., "Problemas de la dimensión internacional de la lucha contra la corrupción", a *Libro homenaje al prof. Luis Rodríguez Ramos*, a ÁLVAREZ GARCÍA, F.J.; COBOS GÓMEZ DE LINARES, M.A.; GÓMEZ PAVÓN, P.; MANJÓN-CABEZA OLMEDA, A.; MARTÍNEZ GUERRA, A. (coord.), 2013, ISBN 9788490049518, p. 1083-1106.

QUINTERO OLIVARES, G., "Sobre la mediación y la conciliación en el sistema penal español: situación y perspectiva de futuro", a *Violencia de género, justicia restaurativa y mediación*, a CASTILLEJO MANZANARES, R. (dir.); CATALINA BENAVENTE, M. A. (coord.); ISBN: 9788481263770, La Ley Actualidad, Madrid. España (en prensa).

QUINTERO OLIVARES, G., "Urbanismo y corrupción en la Administración local", a *Urbanismo y corrupción política (una visión penal, civil y administrativa)*,

SUÁREZ LÓPEZ, J. M. (coord.); MORILLAS CUEVA, L. (dir.), 2013, ISBN 978-84-9031-264-3, p. 21-58.

RODRÍGUEZ BEAS, M.; FAUTH, G., “Políticas locales de adaptación al cambio climático: especial referencia al pacto de alcaldes”, a BORRÀS PENTINAT, S. (dir.); VILLAVICENCIO CALZADILLA, P. (coord.); *Retos y realidades de la adaptación al cambio climático: perspectiva técnico-jurídica*, 2013.

ROMÁN MARTÍN, L., “Los derechos de los pueblos indígenas en las constituciones de Bolivia y Ecuador”, a PIGRAU SOLÉ, A. (ed.), *Pueblos indígenas, diversidad cultural y justicia ambiental. Un estudio de las nuevas constituciones de Bolivia y Ecuador*, Tirant lo Blanch, València, 2013. ISBN: V-1865-2013, p. 333-369.

RUIZ SANZ, M., “Contradiciones argumentales sobre la discriminación étnica y racial: el caso de la pensión de viudedad ante la boda gitana”, a GARCÍA AÑÓN, J.; RUIZ SANZ, M. (ed.), *Discriminación racial y étnica. Balance de la aplicación y eficacia de las garantías normativas*, Tirant lo Blanch, València, 2013, p. 317-358. ISBN: 978-84-370-9025-2/ 978-84-9004-606-7.

RUIZ SANZ, M., Introducción (coautoría con J. García Añón), al libro *Discriminación racial y étnica: balance de la aplicación y eficacia de las garantías normativas* (García Añón J.; Ruiz Sanz, M., ed.), Tirant lo Blanch (Colección Derechos Humanos), València, 2013, p. 17-21, ISBN: 978-84-02370-9025-2 i 978-84-9004-606-7.

TELLO. E.; PIGRAU, A.; GARCIA, M., “Sostenibilidad y descentralización en las políticas locales de energía”, a Ramon Canal (ed.), *Ciudades y pueblos que puedan durar. Políticas locales para una nueva época*, Icaria editorial, Barcelona, 2013, p. 29-43. ISBN: 978-84-9888-405-0.

3.3 Articles en revistes científiques indexades

BAUCELLS I LLADÓS, N J. - HAVA GARCÍA, E. - MARQUÈS I BANQUÉ, M., “Jurisprudencia general: Derecho penal”, *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 1, 2013.

BAUCELLS I LLADÓS, N J. - HAVA GARCÍA, E. - MARQUÈS I BANQUÉ, M., “Jurisprudencia general: Derecho penal”, *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 2, 2013.

BORRÀS PENTINAT, S., “El derecho a defender el medio ambiente: la protección de los defensores y defensoras ambientales”, a *Derecho PUCP* (Perú), núm. 70, 2013, ISSN: 0251-3420, p. 291-324.

BORRÀS PENTINAT, S., “La justicia climática: entre la tutela y la fiscalización de las responsabilidades”, *Anuario Mexicano de Derecho Internacional*, /volumen XIII, 2013, ISSN 1870-4654, <<http://biblio.juridicas.unam.mx/revista/DerechoInternacional>>

BORRÀS PENTINAT, S., “Perspectiva del derecho internacional del medio ambiente”, a *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 1, 2013, <<http://rcda.cedat.cat/index.php/rcda>>.

BORRÀS PENTINAT, S., "Perspectiva del derecho internacional del medio ambiente", a *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 2, 2013, <<http://rcda.cedat.cat/index.php/rcda>>.

CARDESA SALZMANN, A., "Jurisprudencia ambiental de la Unión Europea", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, 2013, vol. 4, núm. 1.

CARDESA SALZMANN, A., "Jurisprudencia ambiental de la Unión Europea", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, 2013, vol. 4, núm.2.

CASADO CASADO, L., "El dret ambiental a Catalunya", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 1, 2013.

CASADO CASADO, L., "El dret ambiental a Catalunya", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 2, 2013.

CASADO CASADO, L., "El acceso a la información ambiental en España: luces y sombras", *Revista Derecho PUCP*, "Retos del Derecho ambiental", núm. 70, 2013, p. 241-278. ISSN: 0251-3420 (imprès). ISSN: 2305-2546 (en línia).

CASADO CASADO, L.; FUENTES I GASÓ, J. R., "La inspección ambiental en la Directiva 2010/75/UE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 24 de noviembre, de emisiones industriales, y en la normativa española de transposición", *Revista Vasca de Administración Pública*, núm. 97, 2013, p. 291-326.

DE LA VARGA PASTOR, A. "Jurisprudencia general: derecho administrativo/ jurisprudència general: dret administratiu", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 1, 2013. www.rcda.cat.

DE LA VARGA PASTOR, A. "Jurisprudencia general: derecho administrativo/ jurisprudència general: dret administratiu", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 2, 2013. <www.rcda.cat>.

FAUTH, G.; VILLAVICENCIO, C., P., "Una reflexión sobre los 'nuevos' derechos: perspectivas y desafíos en el siglo XXI", *Revista Derecho PUCP*. Retos del Derecho Ambiental, núm. 70, 2013, p. 279-289.

GUERRERO VIZUETE, E., "El régimen jurídico del descuelgue empresarial tras la reforma laboral de 2012", *Revista General del Derecho del Trabajo y de la Seguridad Social*, nº 33, 2013.

GUERRERO VIZUETE, E., "Estabilidad en el empleo y reforma laboral: la debilitación de un principio", *Revista de Derecho Social*, núm. 61, junio 2013.

GUERRERO VIZUETE, E., "La eficiencia del mercado de trabajo a través de la flexibilización descausalizadora introducida en los procesos de extinción contractual", *Revista Relaciones Laborales*, núm. 6, junio 2013.

GUERRERO VIZUETE, E., "Las medidas de estímulo a la creación de empleo juvenil contenidas en el Real Decreto-Ley 4/2013 de 22 de febrero: puntos críticos", *Revista Temas Laborales*, núm. 122, 4º trimestre 2013.

JARIA MANZANO, J., "Jurisprudencia constitucional en materia de protección del medio ambiente", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 1, 2013: <<http://rcda.cedat.cat/>>, 72 p.

JARIA MANZANO, J., "Jurisprudencia constitucional en materia de protección del medio ambiente", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. 4, núm. 2, 2013: <<http://rcda.cedat.cat/>>, 72 p.

JARIA MANZANO, J., "Si fuera solo una cuestión de fe... — una crítica sobre el sentido y la utilidad del reconocimiento de derechos a la naturaleza (en la Constitución del Ecuador)", *Revista Chilena de Derecho y Ciencia Política*, vol. 4, núm. 1, 2013, p. 43-86.

MERINO SANCHO, V., "Implications of the debate on irregular migration in the European and Spanish asylum regime [Implicaciones del debate sobre la migración irregular en el régimen de asilo de Europa y España]", *Migraciones Internacionales*, vol. 7, número: 2, p. 101-125, 2013, México. ISSN: 1665-8906.

PALLARÈS SERRANO, A., "Estudio sobre la necesidad de incorporar el criterio de la justa distribución de beneficios y cargas ambientales en alguno de nuestros instrumentos ambientales transversales", a *Revista Vasca de Administración Pública*, núm. 97, setiembre-diciembre 2013, p. 183-220.

PALLARÈS SERRANO, A., "Jurisprudencia ambiental en Cataluña", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, volumen 4, número 1, 2013.

PALLARÈS SERRANO, A., "Jurisprudencia ambiental en Cataluña", *Revista Catalana de Dret Ambiental*, volumen 4, número 2, 2013.

PIGRAU, A.; CARDESA-SALZMANN, A., "Acciones entrelazadas contra daños ambientales graves: el impacto de Shell en Nigeria" *Derecho PUCP* (Perú), núm. 70, 2013. ISSN: 2305-2546 (en línea) ISSN: 0251-3420 (impresa), p. 217-240.

QUINTERO OLIVARES, G., "La responsabilidad penal de los partidos políticos como personas jurídicas", *Actualidad jurídica Aranzadi*, ISSN 1132-0257, núm. 859, 2013.

VILLACAMPA ESTIARTE, C; TORRES ROSELL, N., "Effects of the criminalizing policy of sex work in Spain", *International Journal of Law, Crime and Justice*, ISSN 1756-0616, 41, 4, 2013.

VILLACAMPA ESTIARTE, C; TORRES ROSELL, N., "Políticas criminalizadoras de la prostitución en España: efectos sobre las trabajadoras sexuales", *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología*, ISSN 1695-0194, vol. 15, 2013.

VILLACAMPA ESTIARTE, C; TORRES ROSELL, N., "Trafficked women in prison: the problem of double victimization", *European Journal on Criminal Policy and Research*, ISSN 0928-1371, 2014.

3.4 Articles en altres revistes científiques

CASADO CASADO, L., "Country Report: Spain. Contemporary Shifts in Spain's Environmental Regime", a IUCN Academy of Environmental Law, IUCNAEL e-Journal, issue 4, 2013 (<<http://www.iucnael.org/en/e-journal/current-issue-.html>>).

PIGRAU SOLÉ, A., “El impacto ambiental y social de las operaciones de Shell en Nigeria”, Institut Català Internacional per la Pau, *Revista Por la Paz / Peace in Progress*, núm. 18, noviembre 2013 (también en versión catalana i anglesa). Disponible [en línea] a <<http://www.icip-perlapau.cat/revista-cas/numero-18-noviembre-2013/>>.

PIGRAU SOLÉ, A., Correspondents’ Reports, “Spain”, *Yearbook of International Humanitarian Law*, Vol. 15, 2012, T.M.C. Asser Instituut, The Netherlands, 2013. Disponible [en línea] a <[http://www.asser.nl/upload/documents/20130621T013656 Spain%20YIHL%2015%202012.pdf](http://www.asser.nl/upload/documents/20130621T013656%20Spain%20YIHL%2015%202012.pdf)>.

QUINTERO OLIVARES, G., “Sobre la crisis y evolución de la teoría de la participación”, *Revista Peruana de Ciencias Penales*, en prensa.

QUINTERO OLIVARES, G. “La situación social, la irrupción del positivismo naturalista y la vuelta al pasado”, a *Holística Jurídica*, publicación adscrita a la Facultad de Derecho de la Universidad San Buenaventura, Medellín (Colombia) (en prensa).

3.5. Altres publicacions

CASADO CASADO L., Recensió del llibre d’Aitana de la Varga Pastor *El nuevo régimen jurídico de los suelos contaminados*, a *Revista de Administración Pública*, núm. 190, 2013, p. 468-471. ISSN: 0034-7639.

CASADO CASADO L., Recensió del llibre de Judith Gifreu i Font *L’ordenació urbanística a Catalunya*, a *Revista de Administración Pública*, núm. 191, 2013, p. 521-525. ISSN: 0034-7639.

PIGRAU SOLÉ, A., Preface: *Constructing a Research Network on “Companies, conflicts and human rights”*, ICIP Research 01 / Companies in Conflict Situations. Building a Research Network on Business, Conflicts and Human Rights, ICIP, 2013, p. 5-6.

PIGRAU SOLÉ, A., Recensió del llibre de María José Cervell Hortal *Genocidio, responsabilidad internacional e inmunidad de los jefes de Estado*, Iustel, Madrid, 2013, 272 p. ISBN: 978-84-9890-220-4. *Anuario Español de Derecho Internacional* (en prensa).

PIGRAU, A.; BORRÀS, S.; CARDESA-SALZMANN, A.; JARIA I MANZANO, J. 2013. *International Law and Ecological Debt. International Claims, Debates and Struggles for Environmental Justice*. EJOLT Report núm. 11, 128 p. <<http://www.ejolt.org/2014/01/international-law-and-ecological-debt/>>

RICARTE LOPES, T., Recensió del llibre d’Alemar, Aguinaldo, *Direito e ambientalismo: fundamentos para o estudo do direito ambiental*. Arraes Editores, Belo Horizonte, 2013, 189 p. *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. IV, núm. 2, 2013.

SAN LUCAS, M., Recensió del llibre de Martin, Pamela L., *Oil in the Soil. The Politics of Paying to Preserve the Amazon*. Rowman & Littlefield Publishers, Inc., Maryland, 2011, 147 p. *Revista Catalana de Dret Ambiental*. vol. IV, núm. 1, 2013: 1-5.

VILASECA BOIXAREU, I., Recensió del llibre de Pomade, Adélie *La Société Civile et le droit de l’environnement. Contribution à la réflexion sur les sources et la validité*

des normes juridiques, Lextenso, DL, París, 2010, 716 p. *Revista Catalana de Dret Ambiental*, vol. IV, núm. 2, 2013.

VILASECA, I. Crònica: Seminari sobre participació ciutadana en el món local. Bloc de la *Revista Catalana de Dret Públic*, 18 gener 2013. Enllaç: <<http://blocs.gencat.cat/blocs/AppPHP/eapc-rcdp/page/5/>>

VILASECA, I. Nota bibliogràfica: “*Revista de Derecho Ambiental. Doctrina, jurisprudencia, legislación y práctica. Octubre/diciembre 2012, número spécial sur le Sommet Rio+20. Conférence des Nations Unies sur le développement durable*”. *Revue Juridique de l’Environnement* 3/2013.

VILASECA, I. Nota bibliogràfica: “*Revue du Centre d’Étude du Droit de l’Urbanisme de l’Aménagement du Territoire et de l’Environnement (RevCEDOUA) (numéro 28, 2/2011; numéro 29, 1/2012; numéro 30, 2/2012)*”. *Revue Juridique de l’Environnement* 3/2013.

4. Ponències i comunicacions en jornades o congressos científics

BORRÀS PENTINAT, S., “Diálogo entre Cortes: a interação jurisprudencial entre a Corte Internacional de Justiça e a Corte Interamericana de Direitos Humanos”, conferència convidada. Congreso internacional Os desafios do Barreau Invisible: a contribuição dos Conselheiros Jurídicos dos Estados à consolidação da Corte Internacional de Justiça, Florianópolis (Brasil), 2013.

BORRÀS PENTINAT, S., “Segurança Internacional e Meio Ambiente”, conferència convidada. IV Semana de Direitos Humanos da Universidade Federal de Santa Catarina (UFSC), Florianópolis, Brasil, 2013.

BORRAS PENTINAT, S., “Strategies for the protection and defense against the harassment of environmental defenders”. EJOLT Meeting, Roma, Itàlia, 9-15 novembre 2013, WP8 Workshop, *Liabilities and evaluation*.

CARDESA SALZMANN, A., “Desarrollo sostenible, preocupación común de la humanidad y bienes públicos globales. Reflexiones en torno a su incidencia en el derecho internacional del medio ambiente”, comunicació. XXV Jornadas ordinarias de la Asociación Española de Profesores de Derecho Internacional y Relaciones Internacionales, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, 19-20/09/2013.

CARDESA SALZMANN, A., “Acceso a los tribunales de los Estados miembros de la UE para reclamar por daño ambiental causado en países terceros”. Seminario Internacional sobre el Acceso a la Justicia de las Víctimas de Daños Ambientales, CEDAT-AIDA, Tarragona, 8-9 enero 2013.

CARDESA SALZMANN, A., “Strategies for legal action against environmental injustice before national courts”. EJOLT Meeting, Roma, Itàlia, 9-15 novembre 2013, WP8 Workshop, *Liabilities and evaluation*.

CARDESA SALZMANN A., “Strategies for legal action against environmental injustice before national courts”. EJOLT Meeting, Roma, Itàlia, 9-15 novembre 2013, WP8 Workshop, *Liabilities and evaluation*.

CASADO CASADO, L., "La competencia para otorgar autorizaciones de vertido en cuencas intercomunitarias", ponència. XVIII Jornadas de Derecho de Aguas. Usos del Agua. Concesiones, Autorizaciones y Mercados de Agua, Saragossa, 28 de febrer i 1 de març de 2013.

CASADO CASADO, L., "Inspección ambiental y liberalización de servicios y actividades económicas". Ponència presentada al curs d'estiu La ecologización del mercado: límites jurídicos a las libertades económicas e incentivos a la responsabilidad social, la Corunya, 2013 (3, 4 i 5 de juliol).

CASADO CASADO, L.; FUENTES GASÓ, J. R., "La reordenación de las competencias ambientales de las entidades locales". Ponència presentada a la reunió del Grup de Treball de l'Observatorio de Políticas Ambientales, desenvolupada en el Seminari García de Enterría del Departament de Dret Administratiu de la Universitat Complutense de Madrid, 28 de març de 2014.

COCCIOLO, E.; RICARTE, T., "Towards a Legal Theory of Sustainable Energiewende", comunicació. First European Environmental Law Forum, Environmental law and energy and climate law as instruments to achieve sustainable energy, 4-6 setembre de 2013, Groningen, Països Baixos.

DE LA VARGA PASTOR, A.; MERINO SANCHO, V.M.: "Territory and Environmental Justice: the making decision process", comunicació. Eleventh Colloquium 2013 IUCN Academy of the Law. University of Waikato, Hamilton (Nova Zelanda), juny 2013.

DE LA VARGA PASTOR, A.- MARQUÈS BANQUÉ, M., "The Environmental Law Clinic at Universitat Rovira i Virgili", 6th International Barcelona Conference on Higher Education: Lets build transformative knowledge to drive social change. Barcelona, 2013.

GALIANA SAURA, A., "La flexibilización del derecho y su repercusión en la formación de los juristas", comunicació. Quinto Congreso Nacional de Docencia en Ciencias Jurídicas. Transformaciones en la docencia y el aprendizaje del Derecho. 11-13 de setembre de 2013, Facultat de Dret, Universitat de València, 2013.

GALIANA SAURA, A., participació en taula rodona I Jornada sobre Derechos de los Animales, Universitat Rovira i Virgili, 9 de desembre de 2013.

JARIA i MANZANO, J., Sessió "Power, Citizenship and Territory", en el marc del seminari internacional Human Mobility and Human Rights, organitzat pel Departament de Dret Públic de la Universitat Rovira i Virgili, en col·laboració amb la Universitat d'Hiroshima, el dia 10 de març de 2014 a Tarragona.

JARIA i MANZANO, J., "Crisis ambiental y decisión política: la fragmentación de los espacios políticos". XI Congreso Español de Ciencia Política y de la Administración "Política en tiempos de incertidumbre", organitzat per l'Asociación Española de Ciencia Política y de la Administración i realitzat a Sevilla del 18 al 20 de setembre de 2013.

JARIA i MANZANO, J., presentació d'una ponència en el marc del panel "Reconocimiento de los pueblos indígenas y debate autonómico en Europa". VI Jornadas de Profesores Jóvenes de Derecho Constitucional, organitzades per la Facultat de

Ciències Jurídiques de la Universitat Catòlica de Temuco i l'Asociación Chilena de Derecho Constitucional i dutes a terme a Temuco (Xile) els dies 24 i 25 d'octubre de 2013.

JARIA MANZANO, J., "Environmental Justice and Ecological Debt: a Challenge to Hegemonic Views on International Law". EJOLT Meeting, Roma, Itàlia, 9-15 novembre 2013, WP8 Workshop, *Liabilities and evaluation*.

JORDÀ FERNÁNDEZ, A., "Normativa publicada sobre diputaciones y provincias (1833-1840)", ponència. Congrés Modelos Históricos de Diputaciones Provinciales, Jaén, 30-31 de maig de 2013.

JORDÀ FERNÁNDEZ, A., "Els juristes catalans en la redacció de l'Estatut de 1932", ponència. VI Jornades d'Estudi sobre Juristes i Notaris: l'Aportació dels Juristes Catalans a la construcció del Dret Públic, Barcelona 12-13 de desembre de 2013.

MARQUÈS I BANQUÉ, M., "La disciplina acadèmica entre la prevenció i la reacció: instruments i estratègies", ponència. XIII Jornades d'Inspecció de Serveis de les Universitats. Barcelona, 2013.

MARQUÈS I BANQUÉ, M., Teaching and Capacity Building Workshop: "ICT and Environmental Law Education. Mooc's: threat or opportunity?", ponència. 2013 IUCN Academy of Environmental Law Annual Colloquium, University of Waikato, Hamilton, Nova Zelanda, 24-28 juny 2013.

MERINO SANCHO, V. M. "Constructing gender identities: Asylum Law and Gender-based violence", comunicació. 3rd European Conference on Politics and Gender (ECPG), Barcelona, 2013.

MERINO SANCHO, V.M., participació en la taula rodona "¿Puede la publicidad sexista considerarse violencia de género?", Foro sobre Publicidad Sexista. Proyecto Siamura, Universitat de Màlaga, 2014.

MERINO SANCHO, V.M.; DE LA VARGA PASTOR, A.: "Seeking an effective access to environmental justice within the Spanish Legal System", comunicació. Eleventh Colloquium 2013 IUCN Academy of the Law. University of Waikato, Hamilton, Nova Zelanda, juny 2013.

MERINO SANCHO, V.M.; VAÑÓ VICEDO, R.; "The concept of gender violence in the European Protection Order"; Comunicació. Kick-off Meeting of the Daphne III Programme project: EPOGENDER-Gender Violence: protocols for the protection of victims and effectiveness of protection orders. Towards an efficient implementation of Directive 2011/99/EU: Tarragona, 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., director del seminari El Acceso a la Justicia de las Víctimas de Daños Ambientales Internacional, organitzat conjuntament pel CEDAT (Universitat Rovira i Virgili) i l'Asociación Interamericana para la Defensa del Ambiente (AIDA), Facultat de Ciències Jurídiques, Universitat Rovira i Virgili, Tarragona, 9-10 gener de 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., director de la International Research Conference. Building a research network on 'Companies, conflict and human rights'. Institut Català Internacional per la Pau. Barcelona, 17-18 de juny de 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., "Legal Avenues Available to Victims Demanding Liability for Environmental Damage. The EJOLT Project", panel 3: Fostering Accountability through Rules, Attribution, Investigation and Prosecution. Institut Català Internacional per la Pau. International Research Conference. Building a research network on 'Companies, conflict and human rights'. Barcelona, 17-18 de juny de 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., "The PPT session in Colombia: a situation tailor-made for the International Criminal Court", ponència. Tribunale Permanente dei Popoli / Australian Human Rights Centre - Faculty of Law, University of New South Wales, Sydney / Fondazione Lelio e Lisli Basso – ISSOCO, International Seminar on Peoples' Tribunals and International Law, Roma, Itàlia, 27-28 setembre 2013.

PIGRAU SOLÉ, A.; JARIA MANZANO, J., "Principios rectores y medio ambiente", comunicació. Congreso Internacional La Implementación de los Principios Rectores de la ONU sobre Empresas y Derechos Humanos en España, Universitat de Sevilla, Sevilla, 4-6 novembre 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., "Strategies for legal action against environmental injustice before international courts". EJOLT Meeting, Roma, Itàlia, 9-15 novembre 2013, WP8 Workshop, *Liabilities and evaluation*.

QUINTERO OLIVARES, G., "La alteración mental en el derecho penal". Trastornos Mentales y Delincuencia, Alacant, juliol de 2013, conferència inaugural.

QUINTERO OLIVARES, G., "El blanqueo, el comiso, y la tributación del dinero sucio". Crisis Económica y Derecho Penal, UCLM, Toledo, 2013.

QUINTERO OLIVARES, G., "La imputación a personas físicas y jurídicas de los delitos generados en actividades empresariales". 7th European Jurists' Forum, Barcelona 18-20 abril 2013.

QUINTERO OLIVARES, G., "Métodos alternativos para la solución de los conflictos penales: la valoración del resarcimiento". Mediación de Actualidad: Mediación en Asuntos Civiles y Mercantiles y Mediación Penal, Universitat de Santiago de Compostel·la, 2013.

TORRES ROSELL, N., "Criminal measures of protection for victims of gender violence in Spain". New horizons in Gender Violence Protection across Europe, Universitat Rovira i Virgili, 2013.

TORRES ROSELL, N., "Ordenanzas cívicas y trabajadores sexuales: efectos de las políticas criminalizadoras de la prostitución. Primer Simposio de Investigación Criminológica "Frente al delito: evidencia criminológica", Madrid, 2013.

VILLACAMPA ESTIARTE; TORRES ROSELL, "Trafficked women in prison: are victims of trafficking properly identified?". 13th Annual Conference European Society of Criminology "Beyond punitiveness: Crime and crime control in Europe", Budapest (Hongria), 2013.

VILLACAMPA ESTIARTE; TORRES ROSELL, "Doble victimización en mujeres víctimas de trata de seres humanos". IV Congreso español de Victimología, Barcelona, 2013.

TORRES ROSELL, "Protection measures in Criminal Law for victims of gender violence". Gender Violence victims: Enhancing protocols and legal measures in the EU, Barcelona, 2013.

5. Tesis doctorals

— El 13 de setembre de 2013 es va dur a terme la lectura de la tesi doctoral de la Sra. Paola Milenka Villavicencio Calzadilla titulada *El mecanismo para un desarrollo limpio del Protocolo de Kioto: consideraciones sobre su contribución al desarrollo sostenible*, dirigida per la Dra. Susana Borràs Pentinat.

— El 7 d'octubre de 2013 es va dur a terme la lectura de la tesi doctoral, amb menció internacional, de la Sra. Carolina L. Riquelme Salazar titulada *Los mercados del agua en Chile y España: Un estudio de derecho comparado*, dirigida per la Dra. Lucía Casado Casado.

— El 22 de novembre de 2013 es va dur a terme la lectura de la tesi doctoral del Sr. Francisco José Montoya Font, titulada *Propuesta de metodología para la determinación del límite interior del dominio público marítimo terrestre en algunos supuestos*, codirigida pel Dr. Josep Ramon Fuentes i Gasó.

— El 17 de desembre de 2013 es va dur a terme la lectura de la tesi doctoral de la Sra. Marina Rodríguez Beas, titulada *El comercio y el ordenamiento jurídico español: el urbanismo comercial y la sostenibilidad urbana*, codirigida per la Dra. Lucía Casado Casado i la Dra. Judith Gifreu Font.

— El 25 de febrer de 2014 es va dur a terme la lectura de la tesi doctoral del Sr. Alberto Patricio Olivares Gallardo, titulada *Análisis comparativo de las políticas energéticas de la Unión Europea y Chile, en el sector de la electricidad*, codirigida pel Dr. Antoni Pigrau Solé i el Dr. Joan Prats Rubí.

V. Activitats de transferència

1. Projectes o contractes finançats de transferència

— "Assessorament i assistència tècnica en processos selectius de personal i de defensa jurídica". Investigador principal: Josep Ramon Fuentes Gasó. Entitat finançadora: Ajuntament de Valls. Durada: d'01/01/2013 a 31/12/2013.

— "Asesoramiento y asistencia técnica en materia de formación, estudio, investigación y actividad institucional". Investigador principal: Josep Ramon Fuentes Gasó. Entitat finançadora: Fundación Democracia y Gobierno Local. Durada: d'01/05/2013 a 30/04/2014.

— "Assistència per a la creació d'una empresa pública i altres aspectes d'assessorament jurídic". Investigador principal: Dr. Josep Ramon Fuentes Gasó. Entitat finançadora: Ajuntament de Falset. Durada: de 13/01/2014 a 10/03/2014.

— "Informe sobre la compatibilitat del règim jurídic dels Consorcis de la Xarxa Sanitària i Social Santa Tecla (Consorti de Serveis Bàsics de Salut i Consorti per a l'Atenció Social i la Dependència), amb la reforma de la legislació local espanyo-

la, realitzada a través de la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local". Investigadora principal: Dra. Lucía Casado Casado. Entitat finançadora: Cooperació de Serveis Sanitaris Interhospitalària, Agrupació d'Interès Econòmic (COSS), Durada: d'1/03/2014 a 30/04/2014.

2. Conferències, cursos i seminaris impartits per membres del Departament

PIGRAU SOLÉ, A, participació en l'acte "Deu anys de guerra i ocupació a l'Iraq. Prou impunitat!". Espai Jove, Barcelona, 16 de febrer de 2013.

PIGRAU SOLÉ, A, programa de màster en Estudis Internacionals, Departament de Dret i Economia Internacionals, Universitat de Barcelona. Seminari: La Conferencia Rio + 20: El Futuro que Queremos, 18 de febrer de 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., participació en l'acte "El caso Sarayaku". Casa Amèrica-Catalunya, Barcelona, 5 de març de 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., participació en el curs Una Economia sense Política? Eines per a l'anàlisi crítica de la situació actual: "Empreses transnacionals, conflictes ambientals i accés a la justícia de les víctimes", FURV. Tarragona, 3 d'octubre de 2013.

PIGRAU SOLÉ, A., cicle de conferències del Programa de PósGraduação em Direito da Universidade Federal do Rio Grande do Sul, Facultat de Dret – UFRGS, Porto Alegre, Brasil, 22, 23 i 24 d'octubre de 2013.

Sessió I – "Empresas transnacionales, daños ambientales graves y acceso a la justicia (i): Aspectos generales."

Sessió II – "Empresas transnacionales, daños ambientales graves y acceso a la justicia (ii): Los casos de Shell en Nigeria y Texaco-Chevron en Ecuador"

Sessió III – "La represión de los crímenes más graves de trascendencia internacional. Especial referencia a la Corte Penal Internacional"

QUINTERO OLIVARES, G., "La alteración mental en el derecho penal", Curso sobre Trastornos Mentales y Delincuencia, Alacant, juliol de 2013, conferència inaugural.

QUINTERO OLIVARES, G., "La imputación a personas físicas y jurídicas de los delitos generados en actividades empresariales", 7th European Jurists' Forum, Barcelona 18-20 de abril 2013.

QUINTERO OLIVARES, G., "Métodos alternativos para la solución de los conflictos penales: la valoración del resarcimiento", curs d'estiu Mediación de Actualidad: Mediación en Asuntos Civiles y Mercantiles y Mediación Penal, curs d'estiu 2013, Universitat de Santiago de Compostel·la.

QUINTERO OLIVARES, G., "La prima lezione di diritto penale", para "Ius 17 Studi e Materiali di diritto penale", Universitat de Bolonya, 2n semestre, 2013.

Aquest curs acadèmic també s'han realitzat diferents seminaris adreçats al personal docent i investigador del Departament, organitzats pels Drs. Jordi Jaria i Víctor

Merino i impartits per professors del mateix Departament. Els cinc seminaris són els següents:

— La denominada doctrina Parot. Anàlisi de la Sentència del Tribunal Europeu de Drets Humans en l'assumpte del Río Prada c. Espanya". 21 d'octubre de 2013.

— L'avantprojecte de Llei orgànica de protecció de la seguretat ciutadana. 4 de desembre de 2013.

— L'avantprojecte de Llei orgànica de protecció de la vida del concebut i dels drets de la dona embarassada. 5 de març de 2014.

— La Llei orgànica 1/2014, de 13 de març, de modificació de la Llei orgànica del poder judicial, relativa a la justícia universal. 2 d'abril de 2014.

— La recent Sentència del Tribunal Constitucional 42/2014, de 25 de març, arran de la impugnació contra la Resolució del Parlament de Catalunya 5/X, de 23 de gener, per la qual s'aprova la Declaració de sobirania i del dret a decidir del Poble de Catalunya. 28 de maig de 2014.

3. Clínica Jurídica Ambiental

La Clínica Jurídica Ambiental s'integra al Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (CEDAT). Des del punt de vista de l'organització curricular, constitueix una matèria obligatòria del màster universitari en Dret Ambiental de la Facultat de Ciències Jurídiques de la URV. En el marc de la Clínica, els alumnes treballen durant tot el curs acadèmic en casos reals subministrats per clients reals (entitats o institucions que tinguin com a finalitat la consecució de l'interès general o comunitari —poders públics i ONG, fundacions i plataformes ciutadanes—).

La Clínica Jurídica Ambiental del CEDAT ha estat esmentada expressament com a pionera a Espanya en la prestigiosa publicació *The Global Clinical Movement. Educating Lawyers for Social Justice*, Francis S. Bloch (Ed), Oxford University Press, Nova York, 2011, en el capítol dedicat a "The Bologna Process and the Future of Clinical Education in Europe". Traducció al castellà: Bloch, Frank (ed.): *El movimiento global de clínicas jurídicas*, Tirant lo Blanch, València, 2013.

VI. Activitats d'extensió universitària

Organització de congressos, jornades o seminaris científics

— El Procés cap a un Estat Propi: Perspectives Jurídiques, jornada organitzada pel Centre de Lectura de Reus, la Facultat de Ciències Jurídiques de la URV, Òmnium Baix Camp i el Col·legi d'Advocats de Reus, coordinada pel Dr. Jordi Jaria i realitzada a Reus, el dia 19 d'octubre de 2013.

— XVI Seminari Dret Internacional Humanitari "La violència sexual com a arma de guerra", organitzat pel Dr. Antoni Pigrau i realitzat a Tarragona els dies 28 i 29 de novembre de 2013.

— V Fòrum d'Actualització en Dret Local. Seminari de Dret local, organitzat per la Càtedra Antoni Pedrol i Rius d'Estudis Jurídics Locals de la Universitat Rovira i Virgili, amb el suport del Departament de Dret Públic, la Fundació URV, l'Ajuntament de Salou i el Consorci del Centre Recreatiu i Turístic de Vila-seca/Salou i amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, la Federació de Municipis de Catalunya i el CSITAL, realitzat a Salou al curs acadèmic 2013-2014, de març a juliol de 2014.

— Congrés Internacional sobre Transicions en el Món Contemporani, coordinat pel Dr. Alberto Reig i altres, organitzat pel Centre d'Estudis sobre Conflictes Socials (CECOS) i realitzat a Tarragona els dies 7, 8 i 9 de maig de 2014.

— “La querrela argentina contra els crims del franquisme”, coorganitzat pel Dr. Alberto Reig (CECOS) i realitzat a la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili el dia 4 de juny de 2014.

— 12 IUCN Academy Environmental Law Colloquium 2014, Energy for a fair society in a safe planet, organitzat pel Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (CEDAT) i realitzat a Tarragona del 30 de juny al 4 de juliol.

Memòria econòmica exercici 2013

	INGRESSOS	DESPESES	ROMANENT
4100000 – PRESSUPOST CORRENT	41.974,83 €	29.111,30 €	12.863,53 €
4100048 – PLA ESTRATÈGIC	1.471,01 €	1.273,68 €	197,33 €
4100068 – ESTUDIS DRET AMBIENTAL	57.218,41 €	16.085,06 €	41.133,35 €
4100072 – PREMI VICENS VIVES	7.522,47 €	3.576,03 €	3.946,44 €
4100105 – CÀTEDRA ANTONI PEDROL RIUS	79.288,89 €	21.591,41 €	57.697,48 €
4100106 – CENTRE D'ESTUDIS EN DRET AMBIENTAL	284.345,93 €	47.440,12 €	236.905,81 €
4100114 – DOCTORAT INTERUNIVERSITARI SISTEMA DE JUSTÍCIA PENAL	15,56 €	0 €	15,56 €
4100123- REVISTA CATALANA DRET AMBIENTAL	6.670,36 €	2.675 €	3.995,36 €
4100141- CÀNONS	11.875,52 €	10.135,83 €	1.739,69 €
4100149 – PREMI ACTIVITAT ACADÈMICA 2011-2012	8.616,67 €	5.258,85 €	3.357,82 €
4100153 – SEMINARI ON HUMAN RIGHTS DR.- VÍCTOR MERINO	2.394,25 €	2.394,12 €	0.13 €
4100154 – AJUT 2013OCO-30 URV – DR. ALBERTO REIG	389,77 €	389,77 €	0 €